

Народе мій, до тебе я ще верну

(8 січня виповнилося 80 років від дня народження українського поета та громадського діяча Василя Стуса (1938 – 1985))

Ім'я Василя Стуса вже давно вийшло за межі України, ставши знаковим в інтелектуальних колах світу, символом нескореності України, гідності Людини, яка виборолала право лишатися нею в нелюдських обставинах. Василь Стус – поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник, Герой України, совість української нації.

Народився Василь Стус 6 січня 1938 р. у селі Рахнівка на Вінниччині. Поет рідкісного таланту, який обрав долю борця. Із 47-ми років життя 13 провів у радянських слідчих ізоляторах, карцерах, камерах-одиначках, мордовських таборах, на Колимі, на каторжній роботі в шахті. Його позбавляли побачень з рідними, вилучали вірші, листи й рукописи, знущалися фізично й намагалися знищити морально. *“То був чоловік, який говорив і писав за будь-яких обставин ясно, як перед Богом, і платив за це життям”*, – писав про нього Євген Сверстюк. Тому значення Василя Стуса більше, ніж талановитого поета, публіциста, перекладача й літературознавця. Він був і залишається *“голосом сумління у світі розхитаних і розмитих понять честі, правди, порядності”*.

В. Стус жив Україною, марив нею на чужині. Ця всепоглинаюча любов була смыслом його життя і відчувалася в кожній поетичній збірці. Чи поет писав про дружину і сина, про себе і свою самоту та німоту, про дрони Мордовії чи сопки Колими, життя чи смерть — завжди і скрізь названа або не названа відчувалася Батьківщина.

Поет жив, творив і загинув, щоб український народ мав те, на що заслуговує – свободу, незалежність, право на рідну мову, історичну пам'ять, самобутню культуру. Як письменник і громадянин він належить до духовних лідерів нації, актуальність яких із плином часу не зменшується, а набуває все більшої ваги.

Стус помер у концтаборі в ніч з 3 на 4 вересня 1985 року в холодному карцері 36-ї зони на Уралі. 17 листопада 1989 року прах Василя Стуса з великими труднощами і багатьма перешкодами було перевезено до Києва і перепоховано на Байковому кладовищі.

У 1991 році Василеві Стусу присуджено Державну премію імені Т.Г.Шевченка. 25 грудня 1997 року Указом Президента України «за визначні заслуги перед українською державою у розвитку національної культури, громадянську мужність у відстоюванні ідеалів гуманізму і незалежності України» Василя Стуса нагороджено орденом Ярослава Мудрого

V ступеня. 26 листопада 2005 року Указом Президента України А.Ющенко поету було присвоєне звання Героя України «За незламність духу, жертвне служіння Україні й національній ідеї, високі гуманістичні ідеали творчості».

Політична ситуація у країні довгий час змушувала говорити про В. Стуса як про громадянина, жертву боротьби з тоталітарною системою, однак він залишається насамперед поетом, визнаним далеко за межами України.

Василь Стус живе серед нас своїми творами, своєю безприкладною стійкістю, непохитністю людиною, яка протистояла тоталітарному режиму і вистояла, щоб ми могли лишатися людьми.

Список літератури

1. Стус В. Вибране [Текст] / В.Стус. – Харків: ЛА Час читати, 2016. – 540 с.
2. Стус В. Дорога болю [Текст] : поезії / В.Стус. – Київ: Ранок, 1998.– 222
3. Стус В. золо коса красуня [Текст] : вірші / В.Стус. – Київ: Слово і час, 1992.– 48 с.
4. Стус В. Листи у вічність [Текст] / В.Стус. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2012. – 272 с.
5. Василь Стус: поет і громадянин [Текст] 6 книга спогадів та роздумів / упоряд. В.Овсієнко. – К.: ТОВ Клію, 2013. – 684 с.
6. Стус Д. Життя і творчість Василя Стуса [Текст] / Д. Стус. – Київ: Фотовідеосервіс, 1992. – 87 с.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф